

Tiedekunta – Fakultet – Faculty Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta		Laitos – Institution– Department Ympäristötieteiden laitos	
Tekijä – Författare – Author Mikko Kantokari			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Verkkoruokakaupan suorat ja epäsuorat ympäristövaikutukset			
Oppiaine – Läroämne – Subject Ympäristömuutos ja -politiikka			
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu -tutkielma		Aika – Datum – Month and year Huhtikuu 2012	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 68 s. + liitteet 2 s.
Tiivistelmä – Referat – Abstract			
<p>Päivittäistavarakauppa tarjoaa mielenkiintoisen näkökulman elintarvikkeiden ympäristövaikutusten tutkimiseen. Yhtäältä se luo näkyvät maatalouteen sekä elintarviketeollisuuteen. Toisaalta sen piiriin lukeutuvat kotitaloudet, ja niiden suorittamat kertaluokaltaan pienet, mutta lukumäärältään suuret ostostapahtumat. Yhdessä nämä toiminnot muodostavat ympäristönsuojelun kannalta kolme merkittävää ryhmää: tuotannon, kuluttajat ja kulutuksen.</p> <p>Päivittäistavarakaupan toiminta on konsentroitunut viimeisinä vuosikymmeninä. Suomessa kaksi suurinta toimijaa hallitsee noin 80 % osuutta kokonaisympäristöstä. Myymälöiden määrä on vähentynyt kolmasosaan ja kymmenesosa myymälöistä muodostaa yli 50 % alan kokonaisliikennevaihdosta. Samassa ajassa henkilöautosta on tullut kotitalouksien yleisin tapa asioida päivittäistavarakaupassa. Konsentroituneen toiminnan ja henkilöautolla ajettujen ostosmatkojen vastapainoksi alalle on tullut vaihtoehdoisen toimintakonseptin tarjoavia toiminnanharjoittajia: verkkoruokakauppoja.</p> <p>Verkkoruokakaupan ympäristövaikutukset ovat jaettavissa kolmeen luokkaan: primääriset ympäristövaikutukset muodostuvat toiminnan mahdollistaman infrastruktuurin rakentamisesta, sekundääriset ympäristövaikutukset toiminnan välittömästä käytöstä ja tertiääriset ympäristövaikutukset toiminnan aiheuttamista välillisistä muutoksista. Tutkimuksessa suoritettavat esimerkkilaskelmat rajataan sekundäärisiin suoriin ja epäsuoriin ympäristövaikutuksiin. Verkkoruokakaupan sekundääriset suorat ympäristövaikutukset kohdistuvat sen välittömiin toimintoihin, kuten tuotteiden varastointiin ja pakkausmateriaaleihin sekä ostosten toimittamiseen. Epäsuorat sekundääriset ympäristövaikutukset esiintyvät tuotanto-kulutusketjun muissa toiminnoissa kytkentöjen välityksellä. Esimerkkilaskelmien tuloksia arvioidaan tertiääristen ympäristövaikutusten avulla.</p> <p>Verkkoruokakaupan ympäristövaikutuksia käsittelevät kvalitatiiviset tutkimukset ovat kartoittaneet ympäristövaikutuksia laaja-alaisesti siten, että tarkastelu on kattanut elintarvikkeiden tuotanto-kulutusketjun kokonaisuudessaan tai suurelta osin. Kvantitatiivisten tutkimusten laskelmat ovat kohdistuneet tuotanto-kulutusketjun yksittäisiin toimintoihin – pääosin ostosten jakeluun. Verkkoruokakaupan ympäristövaikutusten tarkka selvitys edellyttäisi kuitenkin numeerisen tarkastelun kattavan kaikki tuotanto-kulutusketjun toiminnot. Tässä tutkimuksessa esitetään menetelmä verkkoruokakaupan suorien ja epäsuorien ympäristövaikutusten selvittämiseksi. Elintarvikkeiden elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset jäsennellään tuotanto-kulutusketjun sisältämien toimintojen mukaisesti. Muodostetun jäsentelykehikon avulla selvitetään toimintojen väliset kytkennät ja niistä aiheutuvat suorat ja epäsuorat ympäristövaikutukset.</p> <p>Tutkimuksen tuloksena verkkoruokakaupan epäsuorat ympäristövaikutukset muodostuvat merkittäväksi tekijäksi. Verkkoruokakaupan ympäristövaikutusten tarkastelussa on tärkeää valita toiminnallinen yksikkö siten, että tarkastelu tuo esiin kulutuksessa syntyneen ruokahävikin aiheuttamat epäsuorat ympäristövaikutukset myös tuotannon tasolla. Tästä syystä valinta tulee kohdistaa kotitalouksien ruuaksi nauttimaan elintarvikkeisiin. Tulosten yhteydessä tulisi esittää toimintokohtaisten ympäristövaikutusten lisäksi myös toimintojen väliset kytkennät sekä tutkimuksessa käytetyn toiminnallisen yksikön vaikutus kytkentöjen näkyvyyteen.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords verkkokauppa, päivittäistavarakauppa, kuluttaminen, ympäristövaikutukset			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Ympäristötieteiden laitos, Viikin tiedekirjasto			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			